

Biến đổi khí hậu ở Việt Nam: Thảm họa chôn vùi còn xa xôi

Tác Giả: Nguyễn Triáu - Trần Thái

Thứ Tư: 10 Tháng 11 Năm 2010 06:19

TTCT - Nhiệt độ biến đổi tăng cao thêm 1m, nhiệt độ tăng thêm 2-3°C sẽ có hàng chục ngàn hecta đất bị xâm nhập mặn, hàng triệu hecta đất trồng lúa bị mất...

Những kịch bản biến đổi khí hậu “thì thò ng lai” kỳ lạ đang hiện ra ngày một rõ nét...

Nhiệt độ tăng cao làm sụt lún cửa biển phía đông Nhà Mát, TP Bạc Liêu - Ảnh: Thanh Phong

Ngồi trên cửa cửa nhà, nhìn những đợt sóng biển đánh vào bãi đê, lão nông Tô Ánh (Nguyễn Văn Ánh) lo lắng cho đồ đạc đang trong tình trạng gia cầm bị mất mát. Vàm Rẫy, xã Bình Sơn, huyện Hòn Đất, Kiên Giang. Ông nói: “Sóng biển ngày càng dữ, mỗi lần đánh vào bãi rút ra lại mang theo từng mảng đất lún, lâu ngày bãi đê bị xé, có khi bị ăn đứt luôn nên nhiệt độ mặn tràn vào phá”.

Biến mất đang nuốt chửng sông Cửu Long...

Mùa mưa bão năm 2007, gia đình ông Tô Ánh đã mất lún trong tay vì sóng biển đánh vào bãi đê, nhiệt độ mặn tràn vào làm lúa chết héo, hơn 200 gò nhãn rụng lá chết đứng, các ao cá nhiệt độ ngớt thành ao nhiệt độ mặn.

Tuyến đê dài hàng trăm kilômét ven biển Tây bắt đầu từ Hà Tiên (Kiên Giang) kéo dài đến tận Rạch Chèo (huyện Phú Tân, tỉnh Cà Mau) như lá chắn ngăn sóng dữ và nhiệt độ mặn tràn vào đất liền song nay đã “bị thủng” nhiều đôn, có đôn sụt lún nghiêm trọng, nhất là những cửa biển như Hố ng Mai (U Minh), Đá Bạc, Sông Đốc (Trần Văn Thới, tỉnh Cà Mau).

“Sóng biển đánh đổ tẩu dây rừng phòng hộ rừng ngoi m bị gãy vỡ đổ. Khoảng 5km đê đang bị sạt lở, có đoạn 1.200m sạt lở nghiêm trọng phải xử lý khẩn cấp, lúc lợng cũu hê đê phải tức tức thợng xuyên” - ông Nguyễn Long Hoài, chi cợc trợng Chi cợc Thợy lợi Cà Mau, cho biết.

Tình trợng đổ tẩu “hà bá” nược không chỉ ở đê biển Tây mà còn diễn ra gay gắt tợi các con sông. Đã hơn ba tháng trôi qua nhưng ông Trợng Thanh Tuấn (xã Hàng Vĩnh, huyện Năm Căn, tỉnh Cà Mau) vẫn chưa quên đợc đêm kinh hoàng xảy ra vỡ sạt lở bên bờ sông Cợa Lợn cợp đi biển mợng ngợi, nhà ông và nhiệu nhà hàng xóm đổ ụp xuống sông. Nhưng năm gần đây, ngợi dân ở các tuyến sông gần cợa biển luôn nơm nớp lo sợ nhà bị trôi xuống sông thành linh nhợ vợy.

Kết quả quan trợc ba năm gần đây ở Cà Mau cho thợy vào thời điểm cuối tháng 10 và đầu tháng 11, nợc sông ngày càng dâng cao. Năm 2007, Cà Mau thiợc hợi 4.886ha nuôi trợng thợy sợn và lúa, năm 2008 là 10.622ha, năm 2009 là 14.795ha. “Dân sợng ven biển phợn nhợn cợc dâng ngày càng cao. Số liệu quan trợc cợa chúng tôi cho thợy đợnh triệu đã cao hơn 0,5cm so với năm năm trợc” - ông Lai Thanh ợn, chi cợc trợng Chi cợc Thợy lợi tỉnh Bạc Liêu, cho hay.

Ông Nguyễn Hợi Châu, giám đợc Sở Tài nguyên - môi trợng tỉnh Bạc Tre, khẳng đợnh Bạc Tre đã bị tẩu “thợm đờn” khí hậu thay đợi. Mợn xâm nhập nợi đợng ngày càng gay gắt vào mùa khô. Còn ông Thái Thành Lợm, giám đợc Sở Tài nguyên - môi trợng Kiên Giang, lo lợng môi trợng sợng cợa quợn thợ các hợ sinh thái tợ nhiên rợt phong phú nợi này sẽ “làm mợi” đợu tiên khi nợc biển dâng. Kiên Giang đợc đợ báo nợm trong danh sách nhợng tỉnh bị nhợ nhợng nợng cợa biển đổ i khí hậu.

Năm 2009, Bạc Tre bị tẩu xây đợng mô hình nuôi trợng thợy sợn thích ợng xu thợ nhiệ mợn và chuyển đợch cây trợng. “Nhợng đây là vỡn đợ lâu dài, tác đợng cợ hiệ nợi và tiệ m tàng. Chúng tôi rợt cợn sợ hợ trợ và đợu tợ đợ xây đợng chợng trờng mợc tiêu ợng phó biển đổ i khí hậu. Trợc mợt là xây đợng nhà máy và hợ thợng cợp nợc ngợt, hợ thợng đê sông, biển, cợng đợp ngăn mợn, các đợ án trợng rợng thợy lợi phợc vỡ nông nghiợp” - ông Châu nói.

ở Kiên Giang, ông Lợm đợ xuợt xây đợng hợ thợng quan trợc và cợnh báo sợm vỡi biển đổ i khí hậu, nâng cợp hợ thợng đê, xây đợng các cợng, kênh đợ phòng xâm nhập mợn, tăng vành đai rợng ngợp mợn lên 500-1.000m đợ đợ sợc phòng hộ. Tỉnh cũng đang tìm cách xây đợng mô hình nhà ợ, mô hình canh tác, chăn nuôi thích nghi với việc nợc biển dâng.

Việt Nam cần một kế hoạch biến đổi khí hậu khác?

Hơn một năm trước (tháng 6-2009), Bộ Tài nguyên - môi trường công bố kế hoạch biến đổi khí hậu, nhằm biến đổi cho Việt Nam. Có thể xem đây là một lợi ích chính thức mang tầm quốc gia về những nguy cơ từ biến đổi khí hậu mà Việt Nam phải đối mặt cho đến cuối thế kỷ 21.

Ba kế hoạch biến đổi khí hậu, nhằm biến đổi cho Việt Nam được xây dựng trên cơ sở các kế hoạch phát thải khí nhà kính ở ba mức thấp, trung bình và cao với số liệu tính toán theo từng cơ sở mức thấp là: 2020, 2030, 2040 đến năm 2100.

Theo kế hoạch phát thải cao của Bộ thì vào cuối thế kỷ 21, lượng mưa hàng năm có thể tăng khoảng 9-10% ở Tây Bắc, Đông Bắc, 10% ở đồng bằng Bắc bộ, Bắc Trung bộ và 4-5% ở Nam Trung bộ, 2% ở Nam bộ và Tây nguyên so với trung bình thế kỷ 1980-1999. Lượng mưa các tháng cao điểm mùa mưa sẽ tăng 12-19% ở các vùng phía Bắc và Nam Trung bộ, trong khi khu vực Nam bộ và Tây nguyên chỉ tăng 1-2%.

Đối với những biến đổi, một số nghiên cứu gần đây cho rằng mức biến đổi toàn cầu có thể tăng 50-140cm vào năm 2100. Riêng các kế hoạch biến đổi cho Việt Nam tính rằng “vào giữa thế kỷ 21 mức biến đổi có thể tăng thêm khoảng 28-33cm và đến cuối thế kỷ mức biến đổi có thể tăng thêm 65-100cm so với thế kỷ 1980-1999. Trong tương lai gần, dự báo đến năm 2020 mức biến đổi ở những nơi có thể tăng cao thêm 11-12cm và đến mức tăng 28-33cm vào năm 2050”...

Dựa trên các kế hoạch biến đổi biến đổi, Bộ đã bố trí đầu tư xây dựng biến đổi ngập cho khu vực TP.HCM và ĐBSCL. Theo đó, khi mức biến đổi tăng 65cm (mức thấp), diện tích ngập ở ĐBSCL là 5.144km² (12,8%), và ở mức 100cm (cao) thì ngập sẽ trải rộng trên 15.116km², tương đương 37,8% diện tích toàn vùng. Riêng khu vực TP.HCM, theo dự báo với mức biến đổi tăng 65cm, diện tích ngập rộng khoảng 128km² (6,3%) và diện tích chìm 473km² (23%) nếu tăng mức 100cm.

Thức thì phủ phàng hơn kế hoạch biến

Trên thực tế, những hiểm họa mang tên biến đổi khí hậu không đến lâu nữa mà đã và đang

Biến đổi khí hậu ở Việt Nam: Thảm họa còn xa xôi

Tác Giả: Nguyễn Trí - Trần Thái

Thứ Tư, 10 Tháng 11 Năm 2010 06:19

đợt mưa lũ vùng, cướp đi sinh mạng và gây ra vô số thiệt hại nghiêm trọng. Chưa một trận mưa kéo dài ba ngày vào tháng 10-2008 đã chìm đắm thành Hà Nội và một số tỉnh lân cận trong biển nước, làm chết 17 người, gây tê liệt giao thông và hủy hoại nông nghiệp đáng kể. Trong ba ngày đó, lượng mưa đo được tại Hà Nội là hơn 500mm, tại Hà Đông hơn 800mm.

Và khi hai cơn lũ liên tiếp đổ xuống miền Trung đầu tháng 10 vừa qua đã khiến hàng triệu người bàng hoàng, bất ngờ của con người trước cơn giận dữ của thiên nhiên chưa từng diễn ra như vậy.

Tuần qua, lũ lụt tràn ngập các tỉnh Nam Trung bộ. Đêm 31-10-2010, lượng mưa đo được ở Ninh Thuận từ 100-200mm, Phan Rang lên tới 274mm. TP Nha Trang (Khánh Hòa) đã hứng một trận mưa hơn 500mm kéo dài nhiều giờ khiến nhiều người phải nhón chìm, giao thông đứt gãy liên tiếp.

Đúng thế, tin tức về các dòng sông, suối cửa nước, trập đầy tại khu vực Tây nguyên liên tiếp xuất hiện. Còn tại Nam bộ - vừa lúa và vừa cá ĐBSCL - người dân mất đáng kể kho bãi lúa vùi. Mùa nước nổi trở nên đáng - mất đi ân mà tạo hóa bao đời nay ưu ái tặng cho cư dân cửa sông chín rồng - càng lúc càng nhợt nhạt.

Ngày 2-12-2008, Chương trình mục tiêu quốc gia vùng phó với biến đổi khí hậu đã được ban hành. Hai bộ Tài nguyên - môi trường, Nông nghiệp và phát triển nông thôn cũng cho hay đã có hàng loạt nghiên cứu, lập quy hoạch, kế hoạch vùng phó... Các địa phương trong cuộc họp TP.HCM và Cần Thơ cũng đang lo đầu tư nghiên cứu, tìm giải pháp thích ứng cho từng khu vực.

Nhưng thực tế lũ phàn nàn không ít thảm họa thiên nhiên đã “gỡ cửa” mất mát, không còn là chuyện của nông nghiệp mà là của tất cả mọi người. “Người đã đến đầu gối”, dân Việt Nam ở nhiều vùng đang phải “quyết định” thiệt hại đáng kể hàng ngày, mất mát thảm họa là những mất mát khác nhau với đầy rẫy bất ngờ, bàng hoàng và mất mát.

Trong khi chờ đợi và hi vọng những giải pháp mà kế hoạch dài hạn vùng phó với biến đổi khí hậu phát huy tác dụng, có lẽ cũng nên nghĩ tới những kế hoạch ngắn hạn và giải pháp ứng phó quy mô nhỏ trong ngắn hạn trước cơn giận dữ của thiên nhiên khôn lường của thời tiết, chỉ ít đi không còn cảnh bất ngờ chờ đợi và những nỗi sợ hãi cho “mưa lũ chôn sống”, cho “lũ bất ngờ”!

Biển đỏ i khí h u Vi t Nam: Th m h a ch ng còn xa xôi

Tác Giả: Nguy n Tri u - T n Thái
Thứ Tư, 10 Tháng 11 Năm 2010 06:19

N c bi n dâng cao B c Liêu

T trung tu n tháng 10 đ n nay, tuy m i vào đ u con n c, tri u c ng và m c n c bi n dâng cao t i B c Liêu đã gây ng p nhi u nhà dân, nhi u tuy n giao thông, hoa màu.

Theo TTXVN, t i các đ a ph ng giáp c a bi n nh huy n Đông H i, Hòa Bình và TP B c Liêu, tri u c ng lên cao tràn qua các b bao, đ ng sá làm nhi u nhà dân ng p sâu. c các c a sông đ c tuy n đê bi n Đông, n c bi n tràn sâu vào n i đ ng gây thi t h i n ng.

Không ch c các huy n đ u ngu n, tri u c ng cũng đ đ a di n tích tr ng lúa c a các huy n vùng sâu, xa các bi n nh Giá Rai, Ph c Long, H ng Dân... Nhi u lão nông đ đây cho bi t tri u c ng năm nay v s m và cao h n kho ng 50cm so v i m i năm.

Nguy n Tri u - T n Thái